

Humiliation: Judaism's Fourth Cardinal Sin?

Rabbi Shai Held – held@mechonhadar.org

Westchester Yom Iyun 2014

1. תלמוד בבלי סנהדרין עד.

אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יהוצדק: נימנו וגמרו בעלית בית נתזה בלוד: כל עבירות שבתורה אם אומרין לאדם עבור ואל תהרג יעבור ואל יהרג, חוץ מעבודה זרה וגילוי עריות ושפיכות דמים.

1. Babylonian Talmud Sanhedrin 74a

R. Yochanan said in the name of R. Shimon b. Yehotzadak: “It was decided by majority vote in the upper chambers of the house of Nitzah in Lod: ‘Every transgression in the Torah, if they say to a person, transgress and you will not be killed, he should not transgress and not be killed, except for idolatry, sexual immorality, and murder.’”

I. Judah and Tamar

2. בראשית לח:כד-כו

²⁴וַיְהִי כַּמֶּשֶׁלֶשׁ חֳדָשִׁים, וַיִּגַּד לַיהוָה לְאַמֵּר זִנְתָה תָמָר פְּלִתָךְ, וְגַם הִנֵּה הָרָה, לְזִנוּנִים; וַיֹּאמֶר יְהוָה, הוֹצִיאוּהָ וְתִשְׂרָף.

²⁵הָיָה מוֹצֵאתָ, וְהִיא שְׁלָחָה אֶל-חַמִּיהָ לֵאמֹר, לְאִישׁ אֲשֶׁר-אַלְהָ לִּי, אֲנִכִּי הָרָה; וַתֹּאמֶר, הֵכֵר-נָא - לְמִי הַחֲתָמָה וְהַפְתִּילִים וְהַמָּטָה, הָאֵלֶּה.

²⁶וַיִּכְרַר יְהוָה, וַיֹּאמֶר צִדְקָה מִמֶּנִּי, כִּי-עַל-כֵּן לֹא-נִתְּתִיהָ, לְשָׁלָה בְנִי; וְלֹא-יָסַף עוֹד, לְדַעְתָּהּ.

2. Genesis 38:24-26

²⁴About three months later, Judah was told, “Your daughter-in-law Tamar has played the harlot; in fact, she is with child by harlotry.”

“Bring her out,” said Judah, “and let her be burned.”

²⁵As she was being brought out, she sent this message to her father-in-law: “I am with child by the man to whom these belong.”

And she added, “Examine these: whose seal and cord and staff are these?”

²⁶Judah recognized them, and said, “She is more in the right than I, inasmuch as I did not give her to my son Shelah.” And he was not intimate with her again.

3. תלמוד בבלי בבא מציעא נט.

מר זוטרא בר טוביה אמר רב ואמרי לה אמר רב חנא בר ביזנא אמר ר"ש חסידא ואמרי לה א"ר יוחנן משום רשב"י נוח לו לאדם שיפיל עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חבירו ברבים מנ"ל מתמר דכתיב היא מוצאת והיא שלחה אל חמיה.

3. Babylonian Talmud Bava Metzia 59a

Mar Zutra b. Tobiah said in Rav's name—others state, R. Chana b. Bizna said in the name of Shimon the pious—others again state, R. Yochanan said on the authority of R. Shimon b. Yochai: “It is preferable for a person to throw himself into a fiery furnace rather than publicly humiliate his neighbor. How do we know this? From Tamar, for it is written, ‘As she was being brought out, she sent this message to her father-in-law.’”

Question for Discussion:

Reading this dramatic statement—“It is preferable for a person to throw himself into a fiery furnace rather than publicly humiliate his neighbor”—does this seem like a statement of law or of hyperbole-inspiration? Try to construct arguments for both approaches.

4. רי"ף בבא מציעא נט.

אמר רב חסדא בר טוביה אמר רב נוח לו לאדם שיפיל עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חבירו ברבים מא לן מתמר דכתיב היא מוצאת.

4. Rif, Bava Metzia 59a

R. Chisda b. Tuvyah said in Rav's name: “It is preferable for a person to throw himself into a fiery furnace rather than publicly humiliate his neighbor.” How do we know this? From Tamar, for it is written, “As she was being brought out...”

5. תוספות סוטה י: ד"ה נוח

נוח לו לאדם שיפיל את עצמו לתוך כבשן האש - כדאמר בפ' הזהב (ב"מ דף נח:) כל היורדין לגיהנם עולין חוץ משלשה וחד מינייהו המלבין פני חבריו ברבים ואומר נמי (שם נט.) נוח לו לאדם שיבעול ספק אשת איש ואל ילבין פני חבריו ברבים מנלן מדוד ונראה האי דלא חשיב ליה (פסחים דף כה.) בהדי ג' עבירות שאין עומדים בפני פקוח נפש עבודת כוכבים וגילוי עריות ושפיכות דמים משום דעבירת הלבנת פנים אינה מפורשת בתורה ולא נקט אלא עבירות המפורשות.

5. Tosafot Sotah 10b, beginning “It is preferable...”

“It is preferable for a person to hurl himself into a fiery furnace”—As it says in Bava Metziah: “All of those who descend to *Gehenna* eventually return, except for three—and one of them is the one who publicly humiliates his neighbor” (BM 58b). And it says, “It is preferable for a person to cohabit with a woman who may be married rather than publicly humiliate his neighbor. How do we know this? From David” (BM 59a). It seems that the reason humiliating another is not mentioned among the three cardinal sins—idolatry, sexual immorality, and murder—is that the prohibition on humiliating another is not explicitly mentioned in the Torah, and the list only includes those explicitly mentioned.

6. רבינו יונה שערי תשובה, שער ג' קלט

והנה אבק הרציחה - הלבנת פנים, כי פניו יחורו ונס מראה האודם, ודומה אל הרציחה. וכן אמרו רבותינו זכרונם לברכה (ב"מ נח:) והשנית, כי צער ההלבנה מר ממות, על כן אמרו רבותינו זכרונם לברכה (ב"מ נט.): לעולם יפיל אדם עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חבריו ברבים. ולא אמרו כן בשאר עבירות חמורות, אכן דמו אבק הרציחה אל הרציחה, וכמו שאמרו (סנהדרין עד.) כי יהרג ולא ירצח. ודומה לזה אמרו שיפיל עצמו לכבשן האש ולא ילבין פני חבריו ברבים. ולמדו זה מענין תמר, שנאמר (בראשית לח, כ"ה): "היא מוצאת והיא שלחה אל חמיה וגו'" הנה כי אף על פי שהוציאה לישרף, לא גלתה הי היתה הרה מיהודה, שלא להלבין פניו.

6. R. Yonah, Sha'arei Teshuvah, Third Gate 139

Humiliation has shades of murder, because a person's face goes white and its redness disappears, and this is similar to murder; this is indeed what our Sages taught (BM 58b). Also, humiliation is more bitter than death, which is why our Sages of Blessed Memory taught: “It is preferable for a person to hurl himself into a fiery furnace rather than publicly humiliate his neighbor.” They didn’t say that about other grave sins, but they did compare the shades of murder to murder; just as they said, “A person should be killed rather than commit murder” (Sanhedrin 74a), so similarly they said that a person should hurl himself into a fiery furnace rather than publicly humiliate his neighbor. And they learned this from the story of Tamar... even though they took her out to be burned, she didn’t reveal that she was pregnant by Yehudah, so as not to humiliate him.

7. מאירי ברכות מג:

לעולם יזהר אדם שלא ילבין פני חברו ברבים דרך צחות אמרו נוח לו לאדם שיפיל עצמו לתוך כבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים מנלן מתמר.

7. Me'iri Berakhot 43b

A person should always be careful not to humiliate his neighbor. Speaking hyperbolically, they said: "It is preferable for a person to hurl himself into a fiery furnace rather than publicly humiliate his neighbor. How do we know this? From Tamar."

Question for Discussion:

What do you think motivates these three major medieval sages—the Rif, the Tosafot, and R. Yonah—to insist that the statement in question is law rather than hyperbole? Why do you think Me'iri dissents?

II. Joseph and His Brothers

8. בראשית מח:א-ג

¹וְלֹא יָכֹל יוֹסֵף לְהִתְאַפֵּק לְכָל הַנִּצָּבִים עָלָיו וַיִּקְרָא הוֹצִיאוּ כָל אִישׁ מִעָלָי וְלֹא עָמַד אִישׁ אִתּוֹ בְּהִתְנַדֵּעַ יוֹסֵף אֶל אֶחָיו. ²וַיִּתֵּן אֶת קֻלּוֹ בְּבִקְי וַיִּשְׁמְעוּ מִצָּרִים וַיִּשְׁמַע בֵּית פַּרְעֹה. ³וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אֶחָיו אֲנִי יוֹסֵף הָעוֹד אֲבִי חַי וְלֹא יָכֹל אֶחָיו לַעֲנוֹת אֹתוֹ כִּי נִבְהָלוּ מִפָּנָיו.

8. Genesis 48:1-3

¹Joseph could no longer control himself before all his attendants, and he cried out, "Have everyone withdraw from me!" So there was no one else about when Joseph made himself known to his brothers. ²His sobs were so loud that the Egyptians could hear, and so the news reached Pharaoh's palace. ³Joseph said to his brothers, "I am Joseph. Is my father still alive?" But his brothers could not answer him, so dumbfounded were they on account of him.

9. בראשית רבה צג:ט

"ולא יכול יוסף להתאפק" וגו' (בראשית מח:א), רבי חמא בר חנינא אמר: לא עשה יוסף כשורה שאלו בעטו בו אחד מהם היה מת, רבי שמואל בר נחמן אמר: כהוגן וכשורה עשה, יודע היה צדקן של אחיו אמר ח'ו אין אחי חשודים על שפיכות דמים.

9. Genesis Rabbah 93:9

“Joseph could no longer control himself” (Genesis 48:1). R. Chama b. Chanina said: “Joseph did not act appropriately, because if one of his brothers had kicked him, he would have been killed.” R. Shmuel b. Nachman said: “He acted correctly and appropriately—Joseph knew that they were righteous, and reasoned, ‘God forbid—my brothers are not to be suspected of murder!’”

10. מדרש תנחומא פרשת ויגש סימן ו

"ולא יכול יוסף להתאפק" - אמר רבי שמואל בר נחמן: לסכנה גדולה ירד יוסף שאם הרגוהו אחיו אין בריה בעולם מכירו ולמה אמר הוציאו כל איש מעלי אלא כך אמר יוסף בלבו מוטב שאהרג ולא אבייש את אחי בפני המצרים.

10. Midrash Tanchuma Parashat Vayigash 6

“Joseph was no longer able to control himself.” Rabbi Shmuel b. Nachman said: “Joseph put himself in grave danger, because if his brothers had killed him, no one would have known whom to blame. So why did he say, ‘Have everyone withdraw from me?’ This is what Joseph thought: ‘Better that I be killed than that I humiliate my brothers in front of the Egyptians.’”

Questions for discussion:

How do the two comments attributed to R. Shmuel b. Nachman differ? What lesson would each one want to teach?

11. תלמוד בבלי בבא מציעא נח:

תני תנא קמיה דרב נחמן בר יצחק כל המלבין פני חבריו ברבים כאילו שופך דמים א"ל שפיר קא אמרת דחזינא ליה דאזיל סומקא ואתי חוורא אמר ליה אביי לרב דימי במערבא במאי זהירי א"ל באחוורי אפי דאמר רבי חנינא הכל יורדין לגיהנם חוץ משלשה הכל ס"ד אלא אימא כל היורדין לגיהנם עולים חוץ משלשה שירודין ואין עולין ואלו הן הבא על אשת איש והמלבין פני חבריו ברבים והמכנה שם רע לחבירו.

11. Babylonian Talmud Bava Metzia 58b

A *tanna* recited before R. Nachman b. Yitzchak: “He who publicly humiliates his neighbor is as though he shed blood.” Whereupon he remarked to him, “You say well, because I have seen it, the ruddiness departing and paleness supervening.”

Abaye asked R. Dimi: “What do people [most] carefully avoid in the West [Land of Israel]?”

He replied: “Humiliating others. For R. Chanina said: ‘All descend to *Gebenna*, excepting three.’”

“All”—can you really think so! But say thus: All who descend into *Gebenna* [subsequently] reascend, excepting three, who descend but do not reascend, namely, one who commits adultery with a married woman, publicly humiliates his neighbor, or calls his neighbor by a bad nickname.

12. פני יהושע בבא מציעא נט.

ואמר מר זוטרא בר טוביה כו' נוח לו לאדם שיפיל עצמו לתוך כבשן האש כו'. נראה לי דמהכא נמי מוכח דמלבין אין לו חלק לעולם הבא דהא מאבד עצמו לדעת הוא עוון גדול שנאמר בו כל המאבד עצמו לדעת אין לו חלק לעולם הבא ואפ"ה התירו לו כדי שלא ילבין א"כ מוכח דמלבין אין לו חלק לעולם הבא, אמנם עכשיו שהתירו לו חכמים אין זה מאבד עצמו לדעת שהרי לדעת המקום ודעת חכמים עושה כן, אלא דלולי שמלבין חמור כ"כ לא התירו לו חכמים לאבד עצמו שהרי בכל העבירות שבתורה אמרו יעבור ואל יהרג חוץ מעבודה זרה וגלוי עריות ושפיכות דמים דגלי בהו קרא אבל במלבין לא מצינו קרא על זה, אע"ג דילפינן מתמר מ"מ תקשה תמר גופה מה ראתה על ככה ולא דרשה וחי בהם ולא שימות בהם כמו שהקשו בגמרא על חנניה מישאל ועזריה, אלא על כרחך דמילתא דפשיטא דעון זה חמור מכל העבירות כיון שאין לו חלק לעולם הבא והיינו כמו שכתבתי לעיל בשם התו"ט דמקרא יליף לה וק"ל.

12. R. Jacob Joshua Falk Penei Yehoshua to Bava Metzia 59a

... It is simple and obvious that this sin is more serious than all the others, since one who commits it has no share in the world to come.

13. מדרש אליהו פרק ח

וכמה היו נזהרים הראשונים זכרונם לברכה על זה, עד שמנו לעברה זאת בכלל העבירות שיורדים ואינן עולין. ודע חמר העברה הזאת שהיא יותר קשה מההורגו שההורגו ממית אותו מיד אבל המלבין פני חברו ממית אותו מעט מעט ועומד ומתביש, וחוזר דמו בכל גופו ואינו מוצא מושב, ועולה לפניו ומבעיר אותו, וחוזר ויורד בתוך גופו ומתלבן פניו כמת ומתקרר גופו, ונמצא שדנו באש ובמים ובכל עת שרואה לאותם האנשים שהלבינו לפניהם חוזר ומתביש וחוזר ונשפך דמוף באפן שההורג איש הוא בפעם אחת והמלבין הורגו הרבה פעמים.

13. R. Eliyahu HaKohen MeIzmir, Midrash Eliyahu chapter 8

Our predecessors of blessed memory were extremely careful with this prohibition (of humiliating another), to the point that they included it in the list of transgressions for which one descends into hell but does not return. Know that the severity of this transgression is such that it is worse than murdering someone, because murder takes place once and all at once, but the humiliator kills the humiliated slowly, slowly, and the latter

stands humiliated... And more, when the person who has been humiliated sees the people who were witness to his humiliation, he is humiliated all over again, and his blood is spilled repeatedly. When you murder someone, you kill them once, but when you humiliate them, you kill them over and over again.

III. Honoring Others and Honoring God

14. משנה אבות פרק ד:א

איזהו מכובד המכבד את הבריות שנאמר "כי מכבדי אכבד ובזי יקל" (שמואל א ב:ל):

14. Mishnah Avot 4:1

Who is honored? One who honors human beings, as it says, "I [God] honor those who honor Me" (I Samuel 2:30).

Questions for discussion:

How does the verse quoted support the principle enunciated? Is there any significance to the fact that the proof text for the importance of honoring people is a verse about honoring God?

15. הרב אברהם נח פאליי ז"ל, הליכות חיי תורה

המלכת קונו והמלכת חברו

נתבונן, עד היכן מגיע גודל חיוב של קבלת עול מלכות שמים. מצינו אצל ר' עקיבה, בעת שסרקו את בשרו במסרוקות של ברזל, קרא "שמע" לקבלת מלכות שמים. נמצא שהיסורים היותר גדולים והאיומים כיסורי ר' עקיבה, אינם פוטרים את האדם מלקבל עליו עול מלכות שמים, כי גדולה היא מצות קבלת מלכות שמים לאין שיעור וערך.

איתא במגן אברהם (או"ח ס' סג): דאף לצורך מצווה אסור לרמז בעיניו בשעת קריאת שמע, כי אסור להפסיק, בכל זאת אנו רואים שמותר להפסיק בק"ש להשיב שלום מפני כבוד אדם, כמבואר במשנה (ברכות יג): "ומשיב מפני הכבוד וכו'". זה נאמר בכבוד חברו, כי חביב אדם שנברא בצלם אלקים, וכש"כ לישראל ש"חביבים ישראל שנקראו בנים למקום" וכו' וכש"כ לתלמיד חכם או רבו. למה באמת למצוה אחרת אסור להפסיק אפילו ברמיזה ולמצות כבוד חברו כן מותר להפסיק? הוי אומר, דמצות: "ואהבת לרעך כמוך" היא מעין מצות "ואהבת את ה'", ודא ודא אחת היא.

למדים אנו, דאפילו במצב של טרדות היותר גדולות מחויב האדם להזהר בכבוד חברו, כי זו היא קבלת עול מלכות שמים, להמליך

את חבירו עליו ולהשיב לו שלום מפני הכבוד. הוי אומר, "המלכת את חבירך" פשוטו כמשמעו לכבדו כמו מלך, ולא כמו מלך פשוט, אלא כמו מלך מלכי המלכים הקב"ה. לפיכך מנו חז"ל בזה אחר זה "המלכת לקונך שחרית וערבית" ו"המלכת את חבירך עליך", כי שניהם חד והיינו הך, ואי אפשר לקיימם זה בלי זה. וכאשר יחסר לאדם במצות המלכת חבירו יחסר לו ג"כ במצות המלכת קונו.

15. Rabbi Abraham Noah Paley, z.l., The Manners of the Life of Torah

The coronation of one's maker and the coronation of one's fellow

Let us observe how great is the obligation of the acceptance of the yoke of the kingdom of Heaven. Rabbi Akiva, when his flesh was combed with iron combs, read the *Shema* and accepted the yoke of heaven. We find therefore that the greater and more terrible sufferings such as those of Rabbi Akiva do not exempt us from accepting the yoke of heaven, for the commandment of accepting the kingdom of heaven is immeasurably greater than that.

The Magen Avraham comments (OH 63) that it is forbidden—even for a *mitzvah*—to hint with our eyes during the *Shema*, since we may not interrupt it; but even so we see that it is permitted to interrupt the *Shema* in order to return a greeting for the honor of another, as the Mishnah says (cited in Bavli Berakhot 13): “And he may reply for the honor, etc.” This was said regarding the dignity of another, for human are beloved for having been created in the image of God and all the more so Israel, “beloved are Israel who are called the children of the Omnipresent,” etc., and all the more so for a sage or one's own teacher. And why is it that for another commandment we may not even interrupt the *Shema* with a hint, but for the *mitzvah* of respecting another we may interrupt? It must mean that the commandment of “Love thy neighbor as thyself,” is the image of the *mitzvah* of “Love the Lord thy God,” and both are one.

And so we learn that even when we are in the midst of the greater kind of distractions, we must maintain the dignity of others. For this is the acceptance of the yoke of the kingdom of heaven, to coronate our peers and reply to their greetings out of respect for them. Thus, “coronating another” means to literally respect them like a king, and not just any king, but the King of the kings of kings, the Holy one, blessed be He. Thus the Rabbis combined the commands “coronate your creator morning and night,” and “coronate your peer over yourself,” for both are one and the same, and we cannot fulfill one without the other, for when we are lacking in the commandment of coronating others, so we are lacking in the commandment of coronating our Maker.